

tumaton lehdistö ei niissä ole jo täysin tai suurimmaksi osaksi syrjäyttännyt puoluelehdistöä? Norjan lehdistöstä kirjoittava Østgaard ottaa tämän kysymyksen esiin ja muuallakin kirjassa se vilauttaa, mutta ilman tieteellisiä ideoita tämännäköiseen ongelmaan tuskin voidaan saada pitävää otetta.

Kirja Lehdistö pohjoismaissa ei ole yhtä apologettinen kuin mihin olemme tottuneet Viestintätutkimuksen Seuran julkaisusarjaa lukiesamme. Kirjaa näet on ollut synnyttämässä hie- man vanhakantainen mutta ehdottoman sympaattinen journalistihenki, todella *Liebe zur Kunst*, ei niinkään taloudellisiin intresseihin kiinnit- tynyt kustantaja-ajattelu.

Apologiaakin silti on. Präntaren mukaan Ruotsin kansalliseen uutistoimistoon TT:hen luotetaan ja "luottamus osoittaa, että TT on onnistunut seulomaan ja arvioimaan kriittises- ti maailmalta kertyvän suunnattoman uutistul- van ennen sen toimittamista lehdistölle" (s. 22); ts. Präntarelle subjektiivinen luottamus ja objektiivinen luotettavuus ovat sama asia.

Østgaard taas ottaa *face value*'n kannalta maan- sa lehtimiesliiton puheenjohtajan Tryggve Moen väitteen vuodelta 1975, jonka mukaan "norjalai- nen lehdenoimittaja saa tavallisesti paljon vapaammin kuin muunmaanlainen virkaveljensä it- se määrätä, mitä lehteen painetaan" (s. 159); mitähän sitovaa näyttöä tästä on? Nämä sitee- rattuina vain esimerkin vuoksi.

Tuontyyppinen apologia saattaa olla ajatuk- sellisessa yhteydessä siihen, että lehdistön kehitystä kirjassa selitetään vähintään impli- siitisti ja paikoin suoraankin eräänlaisella suurmiesteorialla eli suurten kustantaja- ja

toimittajakykyjen hengen luennolla. Matka vuon- na 1979 ensi kerran alkukielellä ilmestyneestä kirjasta Lehdistö pohjoismaissa seuraavana vuon- na ilmestyneeseen Kauko Pietilän väitöskirjaan on huikea.

Huonointa kirjassa on suomennos (Antti Nuut- tilan tekemä). Se on huolimattoman tuntuinen ja onnahtelee kielellisesti, ja siinä on asian- tuntemuksen puutteesta johtuvia käsittämättömyyk- siä ja virheitä. Kun jo sivulta 16 saa lukea väliotsikon Puoluelehdistö ja joukkoviestinnät (!), ei enää jatkossa paljon hämmästele. Ei sitä, että sanaa painos käytetään jatkuvasti sanan levikki sijasta, ei sitäkään että s. 113 asetetaan vastakkain journalistit ja toimitta- jat; kääntäjä ei ole tiennyt tanskan sanan re- daktør tarkoittavan päätoimittajia, jotka Lund alkutekstissä tässä kohden on halunnut asettaa 'rivitoimittajia' vastaan. Ilmeisesti pääoman logiikka nyttemin estää kustantajia huolehtimas- ta kielentarkastuksesta.

Pertti Hemänus

uutta kirjallisuutta

AHLROOS, Arvo
Valokuvan ja dokumenttielokuvan visiot / Arvo Ahlroos. -
Valokuva 32(1982)8, ss. 8-15.

AHLROOS, Arvo
Valokuvassa dokumentaarisuuden perusta / Arvo Ahlroos. -
Valokuva 32(1982)9, ss. 10-17.

ANCKAR, Dag
Åbo Akademi i pressen / Dag Anckar. - Åbo : Åbo Akademi, 1982. - 22 s. - (Meddelanden från Eko- nomisk-statsvetenskapliga Fakulteten vid Åbo Aka- demi, Statsvetenskapliga institutionen, Ser. A, ISSN 0358-5654 ; 179).
ISBN 951-648-830-7

BRUUN, Lars
Vastine ja oikaisu viestimissä / Lars Bruun. - Karkkila : Kustannus-Mäkelä, 1982. - 126 s.
ISBN 951-9063-28-5

DILIGENSKI, G.G.
Kehittyneiden kapitalististen maiden joukkojen tietoisuus ja vallankumoukselliset muutokset / G.G. Diligenski. -
Kommunisti 38(1982)7-8, ss. 558-571.

ERHOLM, Erja
Uutistutkimus 1981 / Erja Erholm, Matti Oksanen. - Hki : Yleisradio, 1982. - (6), 157 s. : taul. - (Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja B, ISSN 0357-5179 : 3/1982).
ISBN 951-43-0242-7

HARLE, Vilho
Aseidenriisunta ja mielipiteet : eräiden suomalaisten eliitti- ja tutkijaryhmien sekä rauhanliikkeen suhtautumisesta aseidenriisuntaan / Vilho Harle. - Tampere : Tampereen yliopisto, 1982. - (6), 59 s. : taul. - (Politiikan tutkimuksen laitos, Tutkielmia, ISSN 0356-6889 ; 29/1982).
ISBN 951-44-1328-8

HOWKINS, John
Communications in Finland / John Howkins. - *InterMedia* 10(1982)4/5, pp. 41-60.

JOURNALISMI ja rauhantyo. -
TeemaLinkki (1982)elokuu, erikoisnumero.

KALKKINEN, Marja-Leena
Viihde-elektronisten laitteiden yleisyys Suomen kotitalouksissa keväällä 1982 / Marja-Leena Kalkkinen. - Hki : Yleisradio, 1982. - (2), 13 s. : taul. - (Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja C ; 2/1982).

KANDOLIN, Salme
Julkisuus on keskeinen oikeusturvatae / Salme Kandolin. -
Suomen Kunnat 61(1982)1, ss. 14-17.

KASARI, Heikki
Mainonta on tehokasta juuri siksi, ettei se ole kuluttajalle kovin tärkeä asia / Heikki Kasari. *Mark* (1982)6, ss. 45-47.

KASARI, Heikki
Viewing loyalty : are there any predictable patterns? If yes, how does this help media planning? / Heikki Kasari. - Hki : Mainos-TV, 1982. - (2), 14 lehteä : taul. - (MTV:n viestintäraportteja, sarja A, ISSN 0356-5912 ; 2/1982).
ISBN 951-9463-27-5

KULUTTAJAHOJELMIEN perillemeno / [Pertti Hemänuus ...[et al.]. - Hki : Elinkeinohallitus, 1982. - (1), 55 lehteä. - (Kuluttaja-asiain osaston julkaisuja, Sarja B, ISSN 0357-6051 ; 1/82).

LAIISI, Jyrki-Pekka
Vuoden 1979 eduskuntavaalien joukkotiedotus : puolueiden pää-äänenkannattajissa olleiden kirjoitusten ja sähköisissä viestimissä esitettyjen vaaliohjelmien sisältö / Jyrki-Pekka Laiisi. - Hki : Yleisradio, 1982. - (2), 39 s. - (Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja B, ISSN 0357-5179 ; 2/1982).
ISBN 951-43-0236-2

LANTTO, Reino
Uudet sähköiset viestimet / Reino Lantto. - Hki : Weilin + Göös, 1982. - (Viestintätutkimuksen Seuran julkaisu ; 5).
ISBN 951-35-2761-1

LEHDISTÖ Pohjoismaissa / Kirj. Bo Präntare... [et al.] ; Toim. Einar Østgaard ; Suom. Antti Nuuttila. - Hki : WSOY, 1982. - 236 s.
Ruots. alkuteos: *Pressen i Norden*. - ISBN 951-0-10292-X

LEHTONEN, Eeva-Liisa
Miten etsin tietoa mainonnasta : mainonnan tietolähteet ja luettelo alan kirjallisuudesta vuosilta 1973-1981 / Eeva-Liisa Lehtonen, Marja-Liisa Suhonen, Erkki Vaisto. - Hki : Markkinointi-instituutti, 1982. - (8), 213 s. : kuv. - (Markkinointi-instituutin julkaisu, ISSN 0357-973X ; 84).
ISBN 951-9325-50-6

LUOSTARINEN, Heikki
Viinantuoksuinen kulttuurisankari : toimittajien alkoholin käytön historiaa / Heikki Luostarinen. - *Alkoholipolitiikka* 47(1982)4, ss. 247-253.

MAINONNAN kustannukset Suomessa 1981. -
Mark (1982)7, ss. 29-55.

MANNINEN, Turo
Vapaustaistelu, kansalaisista ja kapina : taistelun luonne valkoisten sotapropagandassa vuonna 1918 / Turo Manninen. - Jyväskylä : Jyväskylän yliopisto, 1982. - X, 269 s. : taul. - (Studia Historica Jyväskyläensia, ISSN 0081-6523 ; 24)
Väitöskirja: Jyväskylän yliopisto, Humanistinen tiedekunta. -
ISBN 951-678-709-6

MELEN, Outi
Perjantai-lehden novellien välittämä kuva maailmasta / Outi Melén. -
Kaltio (1982)3, ss. 91-94.

MERIVUORI, Riitta
Selvitys kuntien lehdistä : lähes puoli miljoonaa taloutta saa kaupungin julkaiseman lehden / Riitta Merivuori. -
Suomen Kunnallislehti 67(1982)4, ss. 6-8.

MIKA Suomessa salaista : salaisen ja julkisen rajat / Toim. Jukka-Pekka Takala, Timo Konstari. - Hki : WSOY, 1982. -
ISBN 951-0-11300-X

MITCHELL, Ritva
Nahkatakeista punkkareihin / Ritva Mitchell. -
Valokuva 32(1982)6, ss. 9-12.

NAISTEN roolit ja kulutuskäyttäytyminen / Suunnittelu ja analysointi Terttu Kamppi... [et al.]. - Hki : Yhtyneet Kuvalehdet, 1982. - 47 s. : kuv.

NYQVIST, Ari
Radio österbottens publik våren 1982 : om publiken för den österbottniska regionalradions morgon- och kvällssändningar / Ari Nyqvist. - Hki : Yleisradio, 1982. - (2), 16, 3 s. : taul. - (Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja B, ISSN 0357-5179 ; 7/1982).
ISBN 951-43-0241-9

OKSANEN, Matti
Mielikuva Yleisradiosta : tutkimus Yleisradion imagosta keväällä 1982 / Matti Oksanen. - Hki : Yleisradio, 1982. - (2), 12 s. : taul. - (Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja B, ISSN 0357-5179 ; 9/1982).
ISBN 951-43-0247-8

OKSANEN, Matti
Yle in focus : a study of the public image of The Finnish Broadcasting Co., Spring 1982. / Matti Oksanen. - Hki : Finnish Broadcasting Company, 1982. - (3), 12 p. : tab. - (Planning and Research

Department, Research Reports, ISSN 0358-8599 ;
24/1982).
ISBN 951-0246-X

PALDAN, Leena
Kulttuuriseminaari Snellman 1981 : seminaariraportti / Toim. Leena Paldan, Kauko Pietilä. - Tampere : Tampereen yliopisto, 1982. - 178 s. : kuv. - (Tiedotusopin laitos, julkaisuja, sarja B, ISSN 0358-4151 ; 7/1982).
ISBN 951-44-1224-9

PARKKONEN, Raija
Structure of television programming in Finland, by programme-type and country of origin, 1977-1979 & fiscal year 1979/80 / Raija Parkkonen. - Hki : Finnish Broadcasting Company, 1982. - (2), 29 p. + app. ; tab. - (Planning and Research Department, Research Reports, ISSN 0358-8599 ; 23/1982).
ISBN 951-43-0248-6

PELTONIEMI, Teuvo
General and Public Opinion About the General Speed Limits in Finland in 1973-1976 / Teuvo Peltoniemi. -
Journal of Safety Research 13(1982)1, pp. 13-24.

PIETILÄ, Veikko
Tiedotustutkimus : teitä ja tienviittoja / Veikko Pietilä. - Tampere : Tampereen yliopisto, 1982. - (4), IV, 188 s. : kuv. - (Tiedotusopin laitos, julkaisuja, Sarja C, ISSN 0358-4593 ; 3/1982).
ISBN 951-44-1309-1

PIISPA, Matti
Rattijuopumusongelma sanomalehtien pääkirjoituksissa 1951-1978 / Matti Piispa. -
Alkoholipolitiikka 47(1982)3, ss. 147-153.

POHJAMO, Arto
Selvitys tiedottamisesta ja kuntasuunnittelusta Vantaalla : tiedottamisen painopiste yksityisestä asukkaasta yhdistys- ja yhteisötasolle / Arto Pohjamo. -
Suomen Kunnallislehti 67(1982)4, ss. 8-10.

RADIO- ja televisiokomitean III osamietintö : kaapelitelevisiotoimintaa koskeva lainsäädäntö. - Hki : Valtioneuvosto, 1981. - 176 s. : kuv. - (Komiteamietintö; 1981: 46). -
ISBN 951-46-4264-3

RUSI, Alpo
Sensuuri jatkosodassa : sanan valvonta sodan käynnin välillä 1941-1944 / Alpo Rusi. - Hki : Helsingin yliopisto, 1982. -
Väitöskirja: Helsingin yliopisto, Valtiotieteellinen tiedekunta. -

SALOKANGAS, Raimo
Press History Studies in Finland: Past and Present / Raimo Salokangas, Päiviö Tommila. -
Scandinavian Journal of History 7(1982)1, pp. 49-73.

Myös eripainoksena sarjassa Turun yliopisto, Historian laitos, Suomen historia, eripainos-sarja No XXXII, 1982. -

SALOKANGAS, Raimo
Puolueen aseet : Maalaisliiton sanomalehdistön synty ja sen asema puolueessa ja sanomalehti-markkinoilla 1906-1916 / Raimo Salokangas. -

Vammala, 1982. - 296 s. - (Historiallisia tutkimuksia, julkaissut Suomen Historiallinen Seura ; 116).

Väitöskirja: Turun yliopisto, Humanistinen tiedekunta. -
ISBN 951-9254-34-X

SILVO, Ismo
Hur följer de svenskspråkiga barnen med radio- och televisionsprogram? / Ismo Silvo. - Hki : Yleisradio, 1982. - (2), 19 s. : taul. - (Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja B, ISSN 0357-5179 ; 6/1982). -
ISBN 951-43-0240-0

SOCIAL Role of Mass Communication : Report of the second Finnish-Soviet seminar. - Tampere : University of Tampere, 1982. - VII, 226 p. - (Department of Journalism and Mass Communication, Series B, ISSN 0358-4151 ; 8/1982). -
ISBN 951-44-1308-3

STRØMNES, Frode J.
The externalised image : a study showing differences correlating with language structure between pictorial structure in Ural-Altaic and Indo-European filmed versions of the same plays / Frode J. Strømnes, Antero Johansson, Erkki Hiltunen. - Hki : Finnish Broadcasting Company, 1982. - (4), 49 p. : fig., tab. - (Planning and Research Department, Reports, ISSN 0358-8599 ; 21/1982).
ISBN 951-43-0237-0

SYDÄNMETSÄ, Tytti
Tutkimus Yleisradion opetusohjelmista alkuopetuksessa / Tytti Sydänmetsä. -
Oppima - Lär med (1982)1, ss. 18-22.

TELELAKITYÖRYHMÄN mietintö. - Hki : Liikenne- ministeriö, 1982. - 119 lehteä + liitt.
ISBN 951-46-6185-0

TOMMILA, Päiviö
Taustasidonnaisuus ja maailmankuva : lehdistöhistorian tutkimusongelmia / Päiviö Tommila. - Hki : SSLH-projekti, 1982. - (4), 84 s. : taul. - (SSLH-projektin julkaisuja, ISSN 0357-007X ; 20).
ISBN 951-95289-9-7

TOMMILA, Päiviö
Sanomalehtien asiamiesverkostot - katoava osa lehdistöhistoriaa / Päiviö Tommila. -
Historiallinen aikakauskirja (1982)2, ss. 99-104.

TORVINEN, Taimi
Ulkomaisen sanomalehdistön historia / Taimi Torvinen. - Hki : Weilin + Göös, 1982. - 267 s. - (Viestintätutkimuksen Seuran julkaisu ; 6).
ISBN 951-35-2760-3

VIESTINTÄ vallankäyttönä. Viestintäkasvatus. -
Tiedepolitiikka (1982)2, ss. 5-24, *Viestintä-erikoisnumero*.